

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

11. dubna 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Článek 6 odst. 1 – Působnost – Smlouva uzavřená spotřebitelem, který je státním příslušníkem třetího státu, s bankou se sídlem v členském státě – Žaloba podaná proti tomuto spotřebiteli – Soud posledního známého bydliště uvedeného spotřebitele na území členského státu“

Ve věci C-183/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Obvodního soudu pro Varšavu–střed (Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie, Polsko) ze dne 27. února 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 22. března 2023, v řízení

Credit Agricole Bank Polska S. A.

proti

AB

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení: O. Spineanu-Matei (zpravodajka), předsedkyně senátu, J.-C. Bonichot a L. S. Rossi, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za polskou vládu: B. Majczyna a S. Żyrek, jako zmocněnci,
- za německou vládu: J. Möller a M. Hellmann, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: J. Hottiaux a S. Noë, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: polština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 odst. 1 a článku 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Credit Agricole Bank Polska S. A., se sídlem v Polsku, a AB, spotřebitelem, jehož současná adresa není známa, ve věci zaplacení peněžité částky, kterou od něj tato banka požaduje na základě smlouvy o spotřebitelském úvěru.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 6, 15 a 18 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 uvádějí:
 - „(6) Za účelem dosažení volného pohybu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nezbytné a vhodné, aby se pravidla upravující příslušnost, uznávání a výkon soudních rozhodnutí řídila právním nástrojem Unie, který by byl závazný a přímo použitelný.

[...]
 - (15) Pravidla pro určení příslušnosti by měla být vysoce předvídatelná a měla by vycházet ze zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného. [...]
 - [...]
 - (18) Pokud [Co] se týče pojištění, spotřebitelských a pracovních smluv, měla by být slabší strana chráněna pravidly pro určení příslušnosti, která jsou pro ni příznivější než obecná pravidla.“
- 4 Článek 4 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště v některém členském státě, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“
- 5 Článek 5 odst. 1 téhož nařízení uvádí:

„Osoby, které mají bydliště v některém členském státě, mohou být u soudů jiného členského státu žalovány pouze na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 této kapitoly.“

6 Podle čl. 6 odst. 1 nařízení platí:

„Nemá-li žalovaný bydliště v některém členském státě, určuje se příslušnost soudů každého členského státu podle jeho vlastních právních předpisů, s výhradou čl. 18 odst. 1, čl. 21 odst. 2 a článků 24 a 25.“

7 Článek 17 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 uvádí:

„Ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž jsou dotčeny články 6 a čl. 7 bod 5:

- a) jedná-li se o koupi movitých věcí na splátky;
- b) jedná-li se o půjčku návratnou ve splátkách nebo o jiný úvěrový obchod určený k financování koupě takových movitých věcí, nebo
- c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností.“

8 Článek 18 odst. 1 a 2 nařízení stanoví:

„1. Spotřebitel může podat žalobu proti smluvnímu partnerovi buď u soudů členského státu, v němž má tento smluvní partner bydliště, nebo, bez ohledu na bydliště druhé strany, u soudu místa, kde má bydliště spotřebitel.

2. Smluvní partner může podat žalobu proti spotřebiteli pouze u soudů členského státu, v němž má spotřebitel bydliště.“

9 Článek 26 uvedeného nařízení zní následovně:

„1. Není-li soud jednoho členského státu příslušný již podle jiných ustanovení tohoto nařízení, stane se příslušným, jestliže se žalovaný řízení před tímto soudem účastní. To neplatí, pokud se žalovaný řízení účastní proto, aby namítal nepříslušnost soudu, nebo je-li jiný soud podle článku 24 výlučně příslušný.

2. Ve věcech uvedených v oddílech 3, 4 nebo 5, v nichž je žalovaným pojistník, pojištěný, osoba oprávněná pojistné z [z pojistné] smlouvy nebo poškozený, spotřebitel nebo zaměstnanec, soud před uznáním své příslušnosti podle odstavce 1 ověří, že je žalovaný informován o svém právu namítat nepříslušnost soudu a o účincích, které vyvolá jeho účast nebo neúčast v řízení před soudem.“

10 Podle čl. 28 odst. 1 a 2 téhož nařízení platí:

„1. Pokud je žalovaný, který má bydliště v jednom členském státu [státě], žalován před soudem jiného členského státu, a řízení před tímto soudem se neúčastní, prohlásí soud bez návrhu, že není příslušný, nevyplývá-li jeho příslušnost z tohoto nařízení.

2. Soud řízení přeruší do té doby, než bude prokázáno, že žalovaný mohl obdržet návrh na zahájení řízení nebo jinou rovnocennou písemnost v dostatečném předstihu, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem, nebo že k tomu byly učiněny veškeré nezbytné kroky.“

11 Článek 62 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„1. Pro posouzení toho, zda má strana řízení bydliště v členském státě, u jehož soudů byl podán návrh, použije soud své právo.

2. Nemá-li strana řízení bydliště v členském státě, u jehož soudů byl návrh podán, použije soud pro posouzení toho, zda má strana řízení bydliště v jiném členském státě, právo tohoto členského státu.“

Polské právo

12 Článek 144 odst. 1 občanského soudního řádu (ustawa – Kodeks postępowania cywilnego) ze dne 17. listopadu 1964 (Dz. U. č. 43, položka 296) ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „občanský soudní řád“) stanoví:

„Předseda soudu ustanoví opatrovníka, pokud žalobce prokáže, že místo bydliště účastníka řízení není známo. [...]“

13 Podle čl. 69 odst. 3 občanského soudního řádu, který se použije obdobně na opatrovníka ustanoveného podle článku 144 uvedeného řádu, platí:

„Opatrovník ustanovený podle odstavce 1 je oprávněn provádět veškeré úkony související s danou věcí.“

14 Článek 139¹ uvedeného řádu stanoví:

„1) Pokud přes nové doručení podle čl. 139 odst. 1 druhé věty žalovaný nevzal zpět žádost nebo jinou procesní písemnost prokazující nutnost hájit jeho práva a jestliže mu nebyla předem doručena nebo oznámena žádná písemnost způsobem stanoveným v předchozích člancích a pokud se nepoužije čl. 139 odst. 2 až 31 nebo jiné zvláštní ustanovení stanovící účinky doručení, informuje o tom předseda žalobce tím, že mu zašle kopii písemnosti určené žalovanému a uloží mu doručit tuto písemnost žalovanému prostřednictvím soudního vykonavatele.

2) Ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy byl zpraven o povinnosti uvedená v odstavci 1, musí žalobce vložit do spisu potvrzení o doručení písemnosti žalovanému soudním vykonavatelem nebo písemnost zaslat zpět a uvést aktuální adresu žalovaného nebo předložit důkaz, že žalovaný má bydliště na adrese uvedené v žalobě. Po marném uplynutí lhůty se použije čl. 177 odst. 1 bod 6.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 15 Žalobou podanou dne 22. prosince 2021 k Obvodnímu soudu pro Varšavu–střed (Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie, Polsko), který je předkládajícím soudem, se Credit Agricole Bank Polska domáhá, aby byla AB, státnímu příslušníkovi třetího státu v postavení spotřebitele, uložena povinnost zaplatit mu peněžitou částku 10 591,64 polských zlotých (PLN) (přibližně 2 250 eur) navýšenou o příslušné úroky, jakož i soudní poplatky.
- 16 Tato žaloba je založena na smlouvě o spotřebitelském úvěru uzavřené dne 16. července 2020 mezi žalobkyní a žalovaným v původním řízení za účelem nákupu mobilního telefonu poslední uvedeným. Adresa žalovaného uvedená v žalobě odpovídala adrese uvedené v této smlouvě.
- 17 Dne 30. března 2022 vydal vyšší soudní úředník u předkládajícího soudu (dále jen „vyšší soudní úředník“) vůči AB platební rozkaz, kterým mu uložil, aby žalobkyni v původním řízení zaplatil částku 10 591,64 PLN navýšenou o smluvní úroky z prodlení a soudní poplatky navýšené o zákonné úroky z prodlení počítané ode dne, kdy se tento platební rozkaz stane pravomocným, až do dne okamžiku požadované platby.
- 18 Kopie žaloby a platebního rozkazu, jakož i další informace určené žalovanému v původním řízení mu byly zaslány poštou na jeho adresu uvedenou v žalobě. Dne 5. května 2022 byla tato zásilka vrácena z důvodu, že si ji adresát nevyzvedl.
- 19 Vyšší soudní úředník uložil zmocněnci žalobkyně v původním řízení, aby žalovanému v původním řízení doručil prostřednictvím soudního vykonavatele, tedy v souladu s polským právem, kopii žaloby a platebního rozkazu s tím, že jinak bude řízení přerušeno. Dopisem ze dne 15. září 2022 tento zmocněnec informoval předkládající soud, že dotyčné doručení se nezdařilo, jelikož žalovaný nebyl na uvedené adrese znám.
- 20 Usnesením ze dne 4. října 2022 ustanovil vyšší soudní úředník žalovanému opatrovníka.
- 21 Dne 26. října 2022 podal tento opatrovník proti platebnímu rozkazu vydanému dne 30. března 2022 odpor z důvodu, že žalobkyně v původním řízení neprokázala, že je věřitelem ve výši částky požadované ve svých návrzích. Uvedený opatrovník rovněž uvedl, že není schopen určit místo bydliště žalovaného v původním řízení, ale nevznesl žádnou námitku mezinárodní nepřislušnosti předkládajícího soudu k rozhodnutí věci v původním řízení podle článků 17 a 18 nařízení č. 1215/2012.
- 22 Kroky učiněné uvedeným soudem, jakož i zmocněncem žalobkyně v původním řízení a opatrovníkem žalovaného v původním řízení neumožnily určit místo pobytu ani bydliště poslední uvedeného. Umožnily pouze konstatovat, že žalovaný v původním řízení přicestoval do Polska dne 29. září 2017, že v roce 2018 opustil adresu, na které byl v tomto členském státě hlášen, a že k okamžiku provádění tohoto vyhledávání nebyl na území uvedeného členského státu zbaven svobody.
- 23 Podle uvedeného soudu není vyloučeno, že žalovaný v původním řízení opustil polské území, aniž by tato okolnost mohla být s jistotou prokázána vzhledem k absenci kontrol na některých pozemních hranicích Polské republiky.

- 24 Předkládající soud se zabývá především tím, zda je s ohledem na čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 povinen určit svou příslušnost na základě pravidel svého vnitrostátního práva, anebo na základě jednotných pravidel pro příslušnost stanovených v uvedeném nařízení.
- 25 Podle uvedeného soudu z judikatury vzešlé z rozsudků ze dne 17. listopadu 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745), a ze dne 15. března 2012, G (C-292/10, EU:C:2012:142), vyplývá, že použití vnitrostátních pravidel namísto jednotných pravidel pro příslušnost je možné pouze tehdy, když soud, kterému byla žaloba předložena, disponuje průkaznými indiciemi, které mu umožňují dojít k závěru, že žalovaný, který je občanem Unie, jenž nemá bydliště v členském státě uvedeného soudu, má skutečně bydliště mimo území Evropské unie.
- 26 Předkládající soud se zabývá tím, zda by se tato judikatura měla použít i v takové situaci, jako je situace v původním řízení, kdy je žalovaným osoba, která nemá státní příslušnost žádného členského státu, ale má pravděpodobně na území jednoho z nich bydliště. Podotýká, že dodržování zásady účinné soudní ochrany zakotvené v unijním právu, zejména pokud jde o spotřebitele, by mohlo svědčit ve prospěch kladné odpovědi na tuto otázku.
- 27 Uvedený soud se dále zabývá tím, zda je s ohledem na článek 26 nařízení č. 1215/2012 možné mít za to, že se žalovaný v původním řízení účastnil řízení, a proto přijal příslušnost soudu, u něhož bylo řízení zahájeno, pokud toto probíhá za přítomnosti opatrovníka tohoto žalovaného.
- 28 Předkládající soud upřesňuje, že institut *curator absentis* má zaručit právo na soud žalobci, který z důvodů nezávislých na své vůli nemůže doložit bydliště žalovaného. Tvrdí, že jak vyplývá z judikatury vzešlé z rozsudků ze dne 2. dubna 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219), a ze dne 17. listopadu 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745), možnost pokračovat v řízení bez vědomí žalovaného, tak jako ve věci v původním řízení, prostřednictvím doručení opatrovníkovi ustanovenému soudem, k němuž byla podána žaloba, sice omezuje právo tohoto žalovaného na obhajobu, avšak toto omezení je odůvodněno právem žalobce na účinnou soudní ochranu.
- 29 Předkládající soud má však pochybnosti o tom, zda opatrovník nepřítomného spotřebitele, jehož bydliště není známo, může přijmout příslušnost soudu, který ve skutečnosti není příslušný z pohledu nařízení č. 1215/2012, tím, že se účastní řízení před ním.
- 30 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že věc v původním řízení se liší od věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 10. října 1996, Hendrikman a Feyen (C-78/95, EU:C:1996:380), v níž Soudní dvůr rozhodl, že účast zástupce, který byl žalovanému neoprávněně ustanoven, na řízení nemůže být považována za účast tohoto žalovaného. V projednávaném případě byl totiž opatrovník žalovaného v původním řízení ustanoven v souladu s polským právem, přičemž tento opatrovník je oprávněn provádět veškeré úkony související s věcí v původním řízení jménem toho, jehož bydliště zůstalo po celou dobu řízení neznámé.
- 31 Podle uvedeného soudu z čl. 26 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 vyplývá, že pro závěr, že spotřebitel přijal příslušnost soudu, která nevyplývá z tohoto nařízení, mj. z jeho čl. 18 odst. 2, je nezbytné, aby byl tento spotřebitel poučen o svém právu namítat nepříslušnost daného soudu a o důsledcích své účasti či neúčasti na řízení před ním. Teze, že by toto poučení mohlo být nahrazeno poučením zástupce uvedeného spotřebitele, je proto podle jeho názoru v rozporu se základním cílem čl. 26 odst. 2 nařízení č. 1215/2012, kterým je ochrana spotřebitele.

32 Za těchto podmínek se Obvodní soud pro Varšavu–střed (Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 6 odst. 1 nařízení [...] č. 1215/2012 [...] vykládán v tom smyslu, že ustanovení tohoto nařízení se použijí na určení soudní příslušnosti v případě žaloby proti spotřebiteli neznámého pobytu, který není státním příslušníkem žádného členského státu a o němž je jednak známo, že měl poslední známé místo pobytu v členském státě, a jednak existují spolehlivé indicie umožňující předpokládat, že bydlíště na území tohoto členského státu již nemá, pokud neexistují spolehlivé indicie umožňující předpokládat, že opustil území Unie a vrátil se do státu, jehož je státním příslušníkem?
- 2) Musí být čl. 26 odst. 1 a 2 nařízení [...] č. 1215/2012 [...] vykládán v tom smyslu, že účast opatrovníka ustanoveného v souladu s vnitrostátním právem členského státu k zastupování tohoto spotřebitele, jehož místo pobytu není známo, v řízení před soudem nahrazuje účast tohoto spotřebitele a umožňuje předpokládat příslušnost soudu členského státu navzdory existenci spolehlivých indicií umožňujících mít za to, že spotřebitel již nemá bydlíště na území tohoto členského státu?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 33 Zprv je třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že nařízení č. 1215/2012 zrušilo a nahradilo nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1, Zvl. vyd. 19/04, s. 42), které samo nahradilo Úmluvu ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32) ve znění jednotlivých úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě, platí výklad, který Soudní dvůr podal v souvislosti s ustanoveními posledně zmíněných právních předpisů, rovněž pro nařízení č. 1215/2012, pokud jeho ustanovení mohou být považována za „rovnocenná“ (rozsudek ze dne 9. července 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, bod 22 a citovaná judikatura).
- 34 Zadruhé je třeba konstatovat, že předkládající soud v odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce i v samotných položených otázkách odkazuje alternativně na místo pobytu a místo bydlíště žalovaného v původním řízení.
- 35 Je přitom třeba podotknout, že nařízení č. 1215/2012 operuje pouze s pojmem „bydlíště“ žalovaného, které je podle jeho čl. 4 odst. 1 obecným hraničním určovatelem mezinárodní příslušnosti soudu.
- 36 Jak v tomto ohledu výslovně vyplývá z Jenardovy zprávy o Úmluvě ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1979, C 59, s. 1), jejíž komentáře k určení bydlíště platí rovněž pro výklad nařízení č. 1215/2012, volba unijního normotvůrce použít kritérium bydlíště žalovaného, a nikoli kritérium místa jeho obvyklého pobytu nebo obě tato kritéria současně, byla odůvodněna nutností zabránit vícečetnosti příslušných soudů.

- 37 Obdobně jako úmluva ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ve znění pozdějších předpisů a nařízení č. 44/2001 ani nařízení č. 1215/2012 pojem „bydliště“ nedefinuje. Článek 62 odst. 1 posledně uvedeného nařízení tak pro posouzení toho, zda má strana řízení bydliště v členském státě, u jehož soudů byl podán návrh, odkazuje na právo tohoto členského státu. Článek 62 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 stanoví, že „nemá-li strana řízení bydliště v členském státě, u jehož soudů byl návrh podán, použije soud pro posouzení toho, zda má strana řízení bydliště v jiném členském státě, právo tohoto členského státu“.
- 38 S ohledem na všechny předchozí úvahy je třeba poznamenat, že je na předkládajícím soudu, aby svou příslušnost k rozhodnutí věci v původním řízení určil s přihlédnutím k pojmu „bydliště“, jak je definován polským právem.

K první otázce

- 39 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud se poslední známé bydliště žalovaného, který je státním příslušníkem třetího státu a má postavení spotřebitele, nachází na území členského státu soudu, k němuž byla podána žaloba, a tento soud nedokáže určit jeho současné bydliště ani nedisponuje průkaznými indiciemi, které by mu umožnily dospět k závěru, že žalovaný má skutečně bydliště na území jiného členského státu nebo mimo území Unie, určí se příslušnost k rozhodnutí tohoto sporu podle práva členského státu, ve kterém se nachází tento soud.
- 40 Je třeba připomenout, že nařízení č. 1215/2012 usiluje o sjednocení pravidel o soudní příslušnosti v občanských a obchodních věcech prostřednictvím pravidel pro určení příslušnosti, která budou vysoce předvídatelná. Toto nařízení tak sleduje cíl právní jistoty, který spočívá v posílení právní ochrany osob usazených v Unii tím, že umožňuje zároveň žalobci snadno určit soud, u něhož může podat žalobu, a žalovanému rozumně předpokládat, u kterého soudu může být žalován (rozsudek ze dne 4. října 2018, Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, bod 34 a citovaná judikatura).
- 41 Nemá-li podle čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 žalovaný bydliště v některém členském státě, určuje se příslušnost soudů každého členského státu podle jeho vlastních právních předpisů, s výhradou čl. 18 odst. 1, čl. 21 odst. 2 a článků 24 a 25 tohoto nařízení.
- 42 Vzhledem k tomu, že uvedený čl. 6 odst. 1 umožňuje namísto jednotných pravidel pro příslušnost stanovených v uvedeném nařízení použít právní předpisy každého členského státu, musí být předpoklad, na němž je použití tohoto ustanovení založeno, tedy neexistence bydliště žalovaného na území členského státu, vykládán restriktivně.
- 43 Takový restriktivní výklad je o to důvodnější, pokud má žalovaný postavení spotřebitele, a požívá tak v souladu s článkem 18 nařízení č. 1215/2012 ochrany zesílené zavedením zvláštního pravidla příslušnosti ve prospěch soudů členského státu, na jehož území se nachází jeho bydliště. Nelze totiž vyloučit, že takový spotřebitel může být v případě použití pravidel příslušnosti dle vnitrostátního práva vystaven nebezpečí ztráty této ochrany.
- 44 Z tohoto důvodu Soudní dvůr rozhodl, že v případě, že bydliště žalovaného spotřebitele, který je státním příslušníkem členského státu, není známo, se čl. 4 odst. 1 nařízení č. 44/2001, jehož znění v podstatě odpovídá znění čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, použije pouze tehdy, když vnitrostátní soud disponuje průkaznými indiciemi, které mu umožňují dojít k závěru, že žalovaný

má skutečně bydliště mimo území Unie (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. listopadu 2011, *Hypoteční banka*, C-327/10, EU:C:2011:745, bod 42, a ze dne 15. března 2012, G, C-292/10, EU:C:2012:142, bod 42).

- 45 Naproti tomu měl Soudní dvůr za to, že pokud vnitrostátní soud nedisponuje průkaznými indiciemi, které by mu umožnily dospět k závěru, že žalovaný spotřebitel má skutečně bydliště mimo území Unie a nedokáže určit místo, kde toto bydliště má, zvláštní pravidlo příslušnosti stanovené v čl. 16 odst. 2 nařízení č. 44/2001, nyní čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1215/2012, podle kterého musí být žaloba proti dotčenému spotřebiteli smluvním partnerem podána u soudů členského státu, na jehož území má spotřebitel bydliště, se týká rovněž posledního známého bydliště uvedeného spotřebitele (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, *Hypoteční banka*, C-327/10, EU:C:2011:745, bod 42).
- 46 Předkládající soud se zabývá tím, zda se judikatura uvedená v bodech 44 a 45 tohoto rozsudku použije rovněž v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, v níž je žaloba podána proti spotřebiteli, který je státním příslušníkem nikoliv členského, ale třetího státu, a jehož poslední známé bydliště se nachází na území členského státu soudu, u něhož bylo zahájeno řízení, aniž lze s jistotou prokázat, že se spotřebitel přestěhoval do jiného členského státu nebo že opustil území Unie.
- 47 V tomto ohledu je třeba podotknout, že jak bylo připomenuto v bodě 35 tohoto rozsudku, nařízení č. 1215/2012 spočívá na kritériu bydliště žalovaného, a nikoli na kritériu jeho státní příslušnosti. Článek 4 odst. 1 uvedeného nařízení totiž stanoví, že osoby, které mají bydliště v některém členském státě, mohou být bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.
- 48 Proto se pravidlo příslušnosti založené na posledním známém bydlišti žalovaného spotřebitele na území členského státu, uvedené v bodě 45 tohoto rozsudku, použije nezávisle na jeho státní příslušnosti.
- 49 S ohledem na všechny předchozí úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud se poslední známé bydliště žalovaného, který je státním příslušníkem třetího státu a má postavení spotřebitele, nachází na území členského státu soudu, k němuž byla podána žaloba, a tento soud nedokáže určit jeho současné bydliště ani nedisponuje průkaznými indiciemi, které by mu umožnily dospět k závěru, že žalovaný má skutečně bydliště na území jiného členského státu nebo mimo území Evropské unie, určí se příslušnost k rozhodnutí tohoto sporu nikoliv podle práva členského státu, ve kterém se nachází tento soud, ale podle čl. 18 odst. 2 uvedeného nařízení, který pro rozhodnutí takového sporu zakládá příslušnost soudu, v jehož obvodu se nachází poslední známé bydliště uvedeného žalovaného.

Ke druhé otázce

- 50 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 26 odst. 1 a 2 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že účast opatrovníka ustanoveného vnitrostátním soudem k zastupování nepřítomného žalovaného spotřebitele, jehož současné bydliště není známo, před soudem představuje účast tohoto spotřebitele na řízení před tímto soudem, a umožňuje tak předpokládat mezinárodní příslušnost uvedeného soudu.

- 51 Úvodem je třeba připomenout, že článek 26 nařízení č. 1215/2012 je součástí kapitoly II oddílu 7 nařízení, který nese nadpis „Ujednání o příslušnosti“.
- 52 Odstavec 1 uvedeného článku stanoví pravidlo příslušnosti založené na účasti žalovaného na řízení ve všech sporech, ve kterých příslušnost soudu, jemuž byl spor předložen, nevyplývá z jiných ustanovení uvedeného nařízení, s výjimkou sporů, na které se vztahuje pravidlo výlučné příslušnosti podle článku 24 téhož nařízení, u nichž účast žalovaného na řízení nevede k prorogaci.
- 53 V případě pojistných smluv, spotřebitelských smluv a individuálních pracovních smluv čl. 26 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 ukládá soudu, který se považuje za příslušný podle odstavce 1 tohoto článku, povinnost informovat slabší stranu před tím, než se prohlásí za příslušný. Pokud se tak žalovaný spotřebitel účastní řízení před jiným soudem, nežli soudem místa svého bydliště, který je příslušný podle čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1215/2012, musí se soud, jemuž byla věc předložena, ujistit, že je tento spotřebitel poučen o svém právu namítnout nepřislušnost soudu a o důsledcích své účasti na řízení.
- 54 Z výše uvedeného vyplývá, že otázka ujednání o příslušnosti na základě účasti žalovaného spotřebitele, případně jeho opatrovníka, na řízení vyvstává pouze v situaci, kdy soud, jemuž byla věc předložena, nevyvozuje svou příslušnost k rozhodnutí dotčeného sporu z jiných ustanovení než z čl. 26 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.
- 55 V projednávané věci přitom, jak vyplývá z odpovědi na první otázku, se předkládajícímu soudu nepodařilo určit místo bydliště dotyčného spotřebitele a nemá průkazné indicie o tom, že tento spotřebitel skutečně opustil území Unie, a svou příslušnost vyvozuje z čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 jakožto soud posledního známého bydliště uvedeného spotřebitele.
- 56 Vzhledem k odpovědi podané na první otázku není proto nutné na druhou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

Článek 6 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

musí být vykládán v tom smyslu, že

pokud se poslední známé bydliště žalovaného, který je státním příslušníkem třetího státu a má postavení spotřebitele, nachází na území členského státu soudu, k němuž byla podána žaloba, a tento soud nedokáže určit jeho současné bydliště ani nedisponuje průkaznými indiciemi, které by mu umožnily dospět k závěru, že žalovaný má skutečně bydliště na území jiného členského státu nebo mimo území Evropské unie, určí se příslušnost k rozhodnutí tohoto sporu nikoliv podle práva členského státu, ve kterém se nachází tento

soud, ale podle čl. 18 odst. 2 uvedeného nařízení, který pro rozhodnutí takového sporu zakládá příslušnost soudu, v jehož obvodu se nachází poslední známé bydliště uvedeného žalovaného.

Podpisy